

Kinnitatud
Tapa Vallavolikogu 27.08.2015 määrusega nr.....

TAPA VALLA EELARVESTRAATEEGIA

aastateks 2016-2019

Tapa vald 2015

Sisukord

1. Eelarvestrateegia olemus	2
2. Ülevaade majanduskeskkonnast ja riigi eelarvepoliitikast	2
3. Ülevaade Tapa valla finantsolukorrast	4
4. Tapa valla kui kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvestrateegia	4
5. Põhitegevuse tulude prognoos	5
6. Põhitegevuse kulud	6
7. Investeerimistegevuse osa eelarvestrateegias	8
8. Finantseerimistegevuse osa eelarvestrateegias	10
9. Sõltuva üksuse OÜ Tapa Vesi eelarvestrateegia	13
10. Tapa valla konsolideeritud eelarvestrateegia	14
11. Kokkuvõte	14

1. Eelarvestrateegia olemus

Eelarvestrateegia on kohaliku omavalitsuse üksuse arengukavast tulenev finantsplaan nelja eelseisva eelarveaasta kohta. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37' lg 1 kohaselt: Eelarvestrateegia on arengukavast tulenev selgitustega finantsplaan, mis on arengukava osa või arengukavaga seotud iseseisev dokument. Eelarvestrateegia nõuded sätestatakse kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduses.

Eelarvestrateegia koostamise kohustus omakorda tuleneb kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest (KOFS). Lisaks eelnevale peab Tapa valla eelarvestrateegia tulenevalt KOFS-ist kajastama OÜ Tapa Vesi kui sõltuva üksuse sama perioodi finantsplaani. Tapa valla kui kohaliku omavalitsuse üksuse ning OÜ Tapa Vesi kui sõltuva üksuse finantsplaanide konsolideerimisel saadav Tapa Valla kui kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse finantsplaan tervikuna peab tagama finantsdistsipliini meetmetest kinnipidamise keskpikas perspektiivis, samuti eelarvepoliitika jätkusuutlikkuse ning vahendite efektiivsema kasutamise valla ja sõltuva üksuse funktsioonide täitmiseks.

Tapa valla eelarvestrateegia koostamise lähtealuseks on valla ja sõltuva üksuse senised tegevused, valla arengukava ja majandusprognosid.

Eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud järgmistest põhilistest etappidest:

- 1) põhitegevuse tulude prognoosimine
- 2) põhitegevuse kulude prognoosimine
- 3) investeerimistegevuse planeerimine ja laenude vajaduste ning võimaluste väljaselgitamine

Valla ja sõltuva üksuse eelarvestrateegia elluviimine toimub valdkondade tegevuskavade ning iga aastase eelarve alusel.

Nii nagu igaks kalendriaastaks koostatakse uus eelarve, tuleb koos eelarvega esitada uuendatud eelarvestrateegia, mis hõlmab igal vastuvõtmisel eelseisvat nelja kalendriaastat, võttes arvesse tegelikult toimunud majandusarenguid.

2. Ülevaade majanduskeskkonnast ja riigi eelarvepoliitikast

Rahandusministeeriumi 2015. aasta kevadise majandusprognoosi kohaselt kasvab Eesti majanduse siseprodukt 2015. aastal 2,0% ja 2016. aastal 2,8%. Võrreldes eelmise aasta prognoosiga on nendel aastatel majanduskasvu ootus vähenenud, pikemas perspektiivis ei ole prognoose muudetud. Kasvu vedajaks jääb ka 2015. aastal sisenõudlus.

Eratarbimise kasvutempoks pakub prognoos sellel aastal 4,8% i, mis 2016. aastal langeb 2,85% ni ja võib veelgi langeda hinnatõusu kiirenemise ja töötajate arvu vähenemise tõttu.

Aktiivse investeerimistegevuse ning nõrgeneva väliseskkonna tõttu pöördus jooksevkonto juba 2012. aastal defitsiiti. 2015. aasta jooksevkonto puudujäägiks prognoositakse 0,8% i SKP-st, mis võib prognoosiperioodi lõpuks veidi kasvada.

Tarbijahinnad on selle aasta esimesel poolel languses nii madala nafta hinna kui ka välisturgudel toimunud toiduainete odavnemise tõttu.

Tööhõive kasvutempo aeglustub ning alates 2016 aastast on oodata tööhõive vähenemist. Tööpuudus alanes 2014. aastal 7,4%ni ning peaks 2015. aastal langema 6,1%ni ning aastaks 2019 5,5%ni.

2014. aastal ületas palga reaalkasv veel palga nominaalkasvu, kuid juba 2015 aasta teisest poolest oodatakse tarbimiskorvi kallinemisest tulenevat reaalkasvu kasvutempo vähenemist.

Rahandusministeeriumi 2015. aasta kevadise majandusproгноosi peamised makromajanduslikud näitajad on alljärgnevad:

Tabel 1 Rahandusministeeriumi 2015. aasta kevadproгноos

Makromajanduslikud näitajad*	2014	2015	2016	2017	2018	2019
SKP jooksevhindades (mln EUR)	19 500,0	20 300,0	21 400,0	22 800,0	24 200,0	25 600,0
SKP reaalkasv	2,1%	2,0%	2,8%	3,4%	3,2%	3,0%
SKP nominaalkasv	4,2%	4,0%	5,5%	6,4%	6,3%	5,8%
Tarbijahinnaindeks	-0,1%	0,2%	2,2%	2,7%	2,9%	2,6%
Hõive (tuh inimest)	624,8	628,8	626,9	624,0	620,9	617,2
Tööhõive kasv	0,6%	0,6%	-0,3%	-0,5%	-0,5%	-0,6%
Keskmine kuupalk (EUR)	1001,0	1 049,0	1 104,0	1 170,0	1 246,0	1 326,0
Palga nominaalkasv	5,6%	4,8%	5,2%	6,0%	6,5%	6,4%
Palga reaalkasv	5,7%	4,6%	3,0%	3,2%	3,5%	3,7%

2015. aasta valitsussektori eelarvepuudujääk ulatub proгноosi kohaselt 0,5%ni SKPst. Peamiseks puudujäägi tekitajaks on taas keskvalitsus. Järgnevatel aastatel on oodata valitsussektori eelarvepositsiooni pidevat paranemist ning jõudmist 2018. aastast 0,1%se ülejäägini SKPst.

2015. aasta maksukoormuseks kujuneb 32,9% SKPst, mis on samal tasemel kui aasta varem.

Aastatel 2015-2018 vähendatakse maksumuudatustega tööjõumakse ja suurendatakse tarbimismakse ning 2019 aasta maksukoormuseks pakutakse 33,0%i SKPst.

Valitsussektori võlakoormus tõusis 2014. aasta lõpuks 10,6%ni SKPst. Proгноosiperioodi lõpuks väheneb võlakoormus 8,4%le SKPst.

3. Ülevaade Tapa valla finantsolukorrast

Tapa vallas oli 2014 aasta lõpu seisuga 7924 elanikku. Keskmine maksumaksjate arv 2014 aastal oli tuludeklaratsioonide alusel 3158 inimest. Maksumaksjate osakaal elanike arvust seega natuke alla 40%. Keskmine sissetulek 2014 aasta tuludeklaratsioonide alusel oli vallas 818 eurot kuus, mis eelmise aastaga võrreldes oli 49 eurot enam kuid jäi siiski üle 15% alla vabariigi keskmise, mis oli 967 eurot.

Viie viimase aastaga on oluliselt kasvanud likviidsus ning lühiajaline maksevõime. Põhitegevuse kulude kasvu tasakaalu viimine põhitegevuse tulude kasvuga on suurendanud põhitegevuse tulemit mis võimaldab viia investeeringute suuruse vähemalt amortisatsioonikulude suuruseni, milline oli 2014 aastal üle 815 000 euro. Investeeringute omafinantseerimise võimekus on pärast

reoveepuhastite ning vee- ja kanalisatsioonitrasside rekonstrueerimist tekkinud ka OÜ-l Tapa Vesi, mille investeeringute mahuks järgneva perioodi jooksul on kavandatud keskmiselt 100 000 eurot aastas.

Ülevaade viimase viie aasta tähtsamate finantsnäitajate kohta on järgmine.

Tabel 2 Konsolideeritud finantsnäitajad 2010-2014 tuhandetes eurodes

Konsolideerimisgrupi tähtsamad finantsnäitajad

(*tuhandetes eurodes*)

	2014	2013	2012	2011	2010
Bilansi näitajad					
Varad aasta lõpus	25 487	26 104	24 733	13 296	10 978
Kohustused aasta lõpus	3 918	4 288	3 591	3 799	1 675
Netovara aasta lõpus	21 569	21 816	21 142	9 497	9 303
Tulemiaruaude näitajad					
Tegevustulud	8 010	9 069	12 831	7 821	7 655
Tegevuskulud	-8 327	-8 705	-7 893	-7 427	-7 473
Tulem	-317	364	4 938	194	182
Muud näitajad					
Põhivarainvesteeringute maht	488	2 781	7 053	2 146	763
Likviidsus	0,71	0,61	0,41	0,35	0,26
Lühiajaline maksevõime	1,16	1,11	1,05	0,97	0,66
Kohustuste osakaal varadest	0,15	0,16	0,15	0,29	0,15
Laenukohustuste osakaal varadest	0,12	0,14	0,09	0,06	0,07
Piirmäärade täitmine arvestusüksuse konsolideeritud näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem	854	726	418		
Netovõlakoormus	30,27	36,72	23,47		
Piirmäärade täitmine konsolideerimata näitajate alusel					
Põhitegevuse tulem	715	596	331		
Netovõlakoormus	33,99	41,29	26,47		

Suhtarvude arvutamisel kasutatud valemid:

Likviidsus - likviidsed varad/lühiajalised kohustused

Lühiajaline maksevõime - käibevara/lühiajalised kohustused

Põhitegevuse tulem-põhitegevuse tulude ja kulude vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS § 32 lõikele 4 rahandusministri määrusega, piirmäär on vastavalt KOFS § 33 null (st ei tohi olla negatiivne)

Netovõlakoormus -KOFS §34 alusel arvestatud kohustuste ning KOFS §36 alusel arvestatud likviidsete varade vahe, täpsem arvestusmetoodika on kehtestatud vastavalt KOFS §32 lõikele

4 rahandusministri määrusega

4. Tapa valla kui kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvestrateegia

Tapa valla eelarvestrateegia käsitleb lähtudes KOFS-ist eraldi

- 1) Tapa valda kui kohaliku omavalitsuse üksust
- 2) tütarettevõtet Tapa Vesi kui sõltuvat üksust
- 3) Tapa valda ja tütarettevõtet Tapa Vesi konsolideeritult kui kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksust

5. Põhitegevuse tulude prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse KOFS-ist tulenevalt järgmisi tulusid:

- 1) maksutulud
- 2) tulud kaupade ja teenuste müügist
- 3) saadavad toetused tegevuskuludeks
- 4) muud tegevustulud

Eelarvestrateegias kavandatud põhitegevuse tulude kasv on prognoositud eeldatavast tulumaksu laekumise kasvust. Prognoos arvestab Rahandusministeeriumi 2015. aasta kevadprognoosi makromajanduslike näitajatega eelseisvaks perioodiks. Tapa valla osas on võrreldes Eesti keskmisega tagasihoidlikumalt arvestatud keskmise palga kasvuga, ette ei ole nähtud maksumaksjate arvu kasvu. Tulumaksu laekumise protsendiks on arvestatud 11,6% brutopalgast. Nende näitajate baasil arvestatud tulumaksu laekumine on toodud järgnevas tabelis, samas on toodud ka prognoositavad kasvuprotsendid võrreldes eelmise aastaga:

Tabel 3 Tulumaksu laekumise prognoos

TAPA vald

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Maksumaksjate arv*	3 158	3 133	3 133	3 133	3 133	3 133
Maksumaksjate arvu muutus	-2,0%	-0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Väljamaksed füüsilistele isikutele	31 018 560	32 445 348	34 148 080	35 822 078	37 730 140	39 120 644
Sissetulek inimese kohta kuus	818	863	908	953	1 004	1 041
Sissetuleku kasv vald	5,2%	5,3%	5,2%	4,9%	5,3%	3,7%
Sissetuleku kasv Eestis kokku	6,2%	6,3%	6,4%	6,0%	6,5%	6,4%
Tulumaksu laekumine*	3 644 827	3 763 660	3 961 177	4 155 361	4 376 696	4 537 995
Tulumaksu laekumise kasv	3,9%	3,3%	5,2%	4,9%	5,3%	3,7%

Tulumaksu laekumise ja sissetulekute suhe	11,60%	11,60%	11,60%	11,60%	11,60%	11,60%
---	--------	--------	--------	--------	--------	--------

Tapa Vallavolikogu 2. detsembri 2012 määrusega nr 75 muudeti maamaksu määrasid Tapa vallas, mis kasvatas oodatavaid laekumisi 148 tuhande euron. Strateegia perioodil täiendavaid muudatusi kohalike maksude osas pole kavandatud.

Kaupade ja teenuste müügist laekuva tulu osas ei ole kavandatud projektipõhistel tegevuslepingutel põhinevaid laekumisi Tervise Arengu Instituudilt sotsiaalteenuste osutamiseks Avalike tervishoiuteenuste osas ega vanemlusprogrammi „Incredible Years“ tegevusteks, mis on ka tulude eeldatava vähenemise põhjuseks.

Riigi poolt tasandusfondi kaudu eraldatava toetuse osas on arvestatud konservatiivselt 1 miljoni euroga. Toetusfondis (haridustoetus, registritoetus, toetused puuetega lastele, toimetulekutoetus ja alates 2015 aastast toetuste alla lülitatud teede hoiuks eraldatav raha) on 2016 aastal arvestatud üldiselt käesoleva aasta summadega. Haridustoetuse osas on arvestatud gümnaasiumiosa kadumist Tapa Vene Põhikoolis. Võimalikke poliitiliste otsuseid võetakse arvesse 2016 aasta eelarves. Muud toetused sisaldavad jooksvaid toetusi raamatute soetuseks, koolipiima toetust ning õppelaenude kustutamiseks. Arvestades õppelaenude lõppemist, on ka toetussummad vähenemas.

Põhitegevuse tulude laekumine on toodud alljärgnevas tabelis:

Tabel 4 Põhitegevuse tulud

Tapa vald	2014 täitmise	2015 eeldatav täitmise	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 368 177	7 572 706	7 527 354	7 720 827	7 920 754	8 065 629
Maksutulud	3 795 204	3 908 200	4 083 200	4 283 200	4 488 200	4 633 200
sh tulumaks	3 644 827	3 760 000	3 935 000	4 135 000	4 340 000	4 485 000
sh maamaks	150 118	148 000	148 000	148 000	148 000	148 000
sh muud maksutulud	259	200	200	200	200	200
Tulud kaupade ja teenuste müügist	493 375	504 183	457 450	457 450	457 450	457 450
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 015 114	3 087 744	2 961 504	2 954 977	2 949 904	2 949 779
sh tasandusfond	1 002 723	1 062 558	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
sh toetusfond	1 735 417	1 918 960	1 942 070	1 937 115	1 932 162	1 932 162
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	276 974	106 226	19 434	17 862	17 742	17 617
Muud tegevustulud	64 484	72 579	25 200	25 200	25 200	25 200

6. Põhitegevuse kulud

Põhitegevuse kulude alla on KOFSist tulenevalt kantud järgmised kulud:

- 1) antavad toetused tegevuskuludeks
- 2) muud tegevuskulud

Muud tegevuskulud sisaldavad endas

- a) personalikulud
- b) majandamiskulud
- c) muud kulud

Põhitegevuse kulude osas ei planeerita investeerimisega seotud kulusid, põhivara amortisatsiooni ega ümberhindlust. Samuti põhivara soetuseks antavat sihtfinantseerimist ning muid finantskulusid. Põhitegevuse kulude planeerimisel on lähtutud konservatiivsuse printsiibist ning jätkusuutlikkuse tagamisest.

Personalikulude osas on kavandatud 2016 aastal valla poolt tasustatavate töötajate osas kuupalga tõusuks 5% i kuus nagu oli kavandatud juba eelmise finantsstrateegiaga. Ka edasise prognoosiperioodi kestel on aastaseks valla poolt tasustavate töötajate osas kavandatud 5% line palgatõus aastas. Majandamiskulude osas oli hinnatõusudega arvestatud energiakandjate osas varasematel perioodidel ning nende osas kasvu ei planeerita. Kulude suurenemine 2017 aastal on seoses kohalike omavalitsuste valimitega ning kahanemine järgneval kahel aastal bussijaama rendi lõppemisega 2018 aasta teisest poolest.

Muude kulude osas on ette nähtud igaaastane reservfond 20 000 euro suuruses summas ning kulud riigilõivudele.

Tegevustoetuste osas kasvu ei planeerita, vähenemist on 2016 aastal oodata riigipoolse toimetulekutoetuse osas.

Tabel 5 Põhitegevuse kulud

Tapa vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	6 564 402	7 042 344	6 800 849	6 929 673	7 038 121	7 166 440
Antavad toetused tegevuskuludeks	628 752	691 411	569 465	569 465	569 465	568 465
Muud tegevuskulud	5 935 650	6 350 933	6 231 384	6 360 208	6 468 656	6 597 975
sh personalikulud	3 764 508	4 068 003	4 170 147	4 295 541	4 416 189	4 566 008
sh majandamiskulud	2 170 545	2 261 750	2 040 737	2 044 167	2 031 967	2 011 467
sh muud kulud	597	21 180	20 500	20 500	20 500	20 500

Põhitegevuse tulude ja kulude vahena formeerub põhitegevuse tulem. KOFS-ist tulenevalt peab põhitegevuse tulem olema positiivne või vähemalt null. Põhitegevuse tulem iseloomustab ka valla investeerimisvõimet. Strateegias on seatud eesmärgiks investeerimisvõimekuse pidev kasv. Põhitegevuse tulem on välja toodud järgnevas tabelis.

Tabel 6 Põhitegevuse tulem

Tapa vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 368 177	7 572 706	7 527 354	7 720 827	7 920 754	8 065 629
Maksutulud	3 795 204	3 908 200	4 083 200	4 283 200	4 488 200	4 633 200
sh tulumaks	3 644 827	3 760 000	3 935 000	4 135 000	4 340 000	4 485 000

sh maamaks	150 118	148 000	148 000	148 000	148 000	148 000
sh muud maksutulud	259	200	200	200	200	200
Tulud kaupade ja teenuste müügist	493 375	504 183	457 450	457 450	457 450	457 450
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 015 114	3 087 744	2 961 504	2 954 977	2 949 904	2 949 779
sh tasandusfond	1 002 723	1 062 558	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
sh toetusfond	1 735 417	1 918 960	1 942 070	1 937 115	1 932 162	1 932 162
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	276 974	106 226	19 434	17 862	17 742	17 617
Muud tegevustulud	64 484	72 579	25 200	25 200	25 200	25 200
Põhitegevuse kulud kokku	6 564 402	7 042 344	6 800 849	6 929 673	7 038 121	7 166 440
Antavad toetused tegevuskuludeks	628 752	691 411	569 465	569 465	569 465	568 465
Muud tegevuskulud	5 935 650	6 350 933	6 231 384	6 360 208	6 468 656	6 597 975
sh personalikulud	3 764 508	4 068 003	4 170 147	4 295 541	4 416 189	4 566 008
sh majandamiskulud	2 170 545	2 261 750	2 040 737	2 044 167	2 031 967	2 011 467
sh muud kulud	597	21 180	20 500	20 500	20 500	20 500
Põhitegevuse tulem	803 775	530 362	726 505	791 154	882 633	899 189

7. Investeeringustegevuse osa eelarvestrateegias

Investeeringustegevust iseloomustavad tegurid ning oodatavad laekumised koos kavandatavate kuludega on toodud tabelis 7.

Tabel 7 Investeeringustegevus

Tapa vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Investeeringustegevus kokku	-326 048	-645 086	-870 566	-937 018	-428 497	-445 053
Põhivara müük (+)	35 376	68 100				
Põhivara soetus (-)	-494 201	-1 020 694	-904 296	-2 093 628	-1 144 867	-486 283
sh projektide omaosalus		-743 867	-904 296	-967 628	-464 867	-486 283
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	122 524	289 285	0	1 126 000	680 000	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-17 590	-12 458				
Tagasilaekuvad laenud (+)	70 900	72 900	72 900	72 900	72 900	72 900
Finantstulud (+)	10 782	11 487	8 560	7 560	6 560	5 560
Finantskulud (-)	-53 838	-53 706	-47 730	-49 850	-43 090	-37 230
Eelarve tulem	477 727	-114 724	-144 061	-145 864	454 136	454 136

Põhivara müüki strateegias ei planeerita kuid võimalusel realiseeritakse pärandvarana või kingitusena valla omandisse tulevaid elamispingasid ning vallale mittevajalikke kinnistuid. Järgnevas investeeringuprojektide tabelis (Tabel 8) on toodud objektide lõikes suuremad investeeringud. Real Eelpool nimetamata muud projektid kokku olev investeeringusumma jaotus kuulub täpsustamisele aastaelarvetega ja sisaldab ka vajalikku summat 15 000 eurot kaasava eelarve tagamiseks.

Tabel 8 Investeeringuprojektid

Investeeringuprojektid	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
04 Teehoiukava elluviimine	208 173	454 135	120 000	120 000	120 000	120 000
<i>sh toetuse arvelt</i>	120 000	194 702				
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	88 173	259 433	120 000	120 000	120 000	120 000
04 Kergliiklusteede projekteerimine ning ehitamine	246	0	180 000	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	246		180 000			
04 Tapa raudteepeatuse ühendamise	0	0	0	531 000		0
<i>sh toetuse arvelt</i>				446 000		
<i>sh muude vahendite arvelt</i>				85 000		
04 PKT Tapa kesklinn	0	0	0	800 000	800 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>				680 000	680 000	
<i>sh muude vahendite arvelt</i>				120 000	120 000	
06 Hajaasustuse veeprogrammis osalemine	17 590	12 458	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>	2 524					
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	15 066	12 458				
06 Tänavavalgustuse rajamine Tapal	38 910	51 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	38 910	51 000				
06 Jänedada lossi kasutuselevõtt ja rekonstrueerimine	14 190	22 660	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	14 190	22 660				
06 transpordivahendi soetus kommunaalgrupile	45 572	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	45 572					
07 Tapa tervisekeskuse kaasfinantseering	0	0	0	0	100 000	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>					100 000	
08 Tapa spordihoone arendamine	3 030	0	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	3 030					
08 Lehtse kultuurimaja renoveerimine	0	70 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		19 944				
<i>sh muude vahendite arvelt</i>		50 056				
08 Raamatukogude infrastruktuuri täiendamine.	0	26 000	0	0	0	0

<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>		26 000				
08 Tapa linnaparkide ja haljasalade uuendamine	34 798	68 800	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	34 798	68 800				
08 Tapa muusikakooli hoone rekonstrueerimine	18 113	10 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	18 113	10 000				
08 Jäned spordihoone rekonstrueerimine	0	43 300	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		19 617				
<i>sh muude vahendite arvelt</i>		23 683				
09 Lasteaed Vikerkaar rekonstrueerimine	73 086	3 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	73 086	3 000				
09 Lasteaed Pisipõnn rekonstrueerimine	5 020	75 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	5 020	75 000				
09 Jäned kool	7 860	46 500	0	0	0	200 000
<i>sh toetuse arvelt</i>		18 630				
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	7 860	27 870				200 000
09 Lehtse multifunktsionaalne keskus	10 900	19 100	500 000	500 000	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	10 900	19 100	500 000	500 000		
10 Hooldekodu renoveerimine	23 342	45 000	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>		36 392				
<i>sh muude vahendite arvelt</i>	23 342	8 608				
10 Sotsiaalelamispinna renoveerimine	0	43 869	0	0	0	0
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt</i>		43 869				
Eelpool nimetamata muud projektid kokku	10 962	42 330	104 296	142 628	124 867	166 283
<i>sh toetuse arvelt</i>						
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	10 962	42 330	104 296	142 628	124 867	166 283
KÕIK KOKKU	511 792	1 033 152	904 296	2 093 628	1 144 867	486 283
<i>sh toetuse arvelt</i>	122 524	289 285	0	1 126 000	680 000	0
<i>sh muude vahendite arvelt (omaosalus)</i>	389 268	743 867	904 296	967 628	464 867	486 283

Majanduse valdkonnas on tehoiu osas planeeritud igal aastal investeeringuteks ca 50% riigipoolsest toetusest. 2016 aastal on lisaks sellele kavas viia lõpule Tapa linnasisese kergliiklustee ehitus Õhtu puistest kuni tänase Lukoili bensiinijaamani.

2017 aastal on kavas ellu viia projekt „Tapa raudteepeatuse ühendamine erinevate liikumisviisidega“ Majandusministeeriumi projektitoetuste raames ning millega nähakse ette Sauna tn parkla, Valve tn ja parkla, Ambla mnt ja Eha tn rekonstrueerimine koos valgustuse rajamisega. Tänapäevaks on avanenud ka taotluste esitamine perioodi 2014-2020 struktuuritoetuste saamiseks meetme Piirkondliku konkurentsivõime tugevdamine (PKT) raames.

Tapa valla poolt on esitatud taotlus toetuse saamiseks projektile „Tapa raudteejaama, bussijaama, kesklinna haljastuse ja inimeste igapäevaste liikumisvõimaluste väljaarendamine“, millega kavandatud tegevused on järgmised:

Tapa kesklinna liikluskorralduse, kergliikluse ja haljastuse rekonstrueerimine vastavalt Tapa kesklinna detailplaneeringule.

Teedevõrgu rekonstrueerimine raudteepargi ja kirikupargi vahelisel ringteel, ning Sauna, Jaama, Pargi ja Pika tänava osas, Parkimiskohtade rajamine Raudteejaama teenindamiseks ning kogu Tapa kesklinna ettevõtete ja teenindusasutuste teenindamiseks. Jaama tänava äärsel pargi, Kirikupargi ja Pika tänava ning kaubanduskeskuse vahelise pargi rekonstrueerimine. Kesklinna kergliiklusteede ja kõnniteede võrgu väljaehitamine.

Vajalikud tegevused on ette nähtud nii kehtivas Tapa Vallavolikogu määrusega 29.08.2013 nr 92 „Tapa valla arengukava 2007-2019 kinnitamine“ punktides 5.8.35 Kergliiklusteed ja 5.13.31 Tapa linnaparkide ja haljasalade uuendamine kui ka vallavolikogule esitatud uue arengukava eelnõu alapunktis 6.3.2 Majandusvaldkonna eesmärgid ja tegevused alalõikudes Ettevõtetus ja Teed, tänavad transport.

Arstiabi jätkuva kättesaamise tagamiseks on Tervishoiu valdkonnas eraldatud 100000 eurot uue perearstikeskuse rajamise võimalikuks toetamiseks.

Hariduse valdkonnas on strateegiaperioodil pööratud enam tähelepanu maapiirkonnas asuvatele lasteaed-koolidele, millede jaoks paraku puuduvad riigisisised toetusmeetmed.

Investeeringute vajadus tugineb kehtiva arengukava punktidele 5.3.32 Lehtse lasteaiale ja koolile ühise ruumiprogrammi projekteerimine ja analüüs. Kooli asukoha täpsustamine ja 5.3.33 Koolihoonete renoveerimine, energiatõhususe parandamine kui ka uue arengukava eelnõu punktis 6.8.2 Haridusvaldkonna eesmärgid ja tegevused alalõikudes Alusharidus ja Põhiharidus toodule. Lehtse osas toetab tegevust lisaks eelnevale Tapa Vallavolikogu 28. august 2014 otsus nr 54 „Tapa valla Lehtse asula multifunktsionaalse keskusehoone kujundamine ja projekteerimine“, millega on ette nähtud tagada Lehtse keskusehoone kompleksi tervikuna arendamine lasteaia ja kooliõpilaste õppe- ja elamistingimuste kaasajastamiseks.

Osaluste ning muude aktsiate ja osakute müüki ega ostu ei ole ette näha.

Tagasilaekuva laenuna on tütarettevõttelt Tapa Vesi laekuv summa soojatrasside laenu teenindamiseks Tapa valla poolt.

Peamised finantstulud laekuvad tütarettevõttelt Tapa Vesi soojatrasside laenu teenindamise kulude katteks, samas on arvestatud saadavaid intressitulusid hoiustelt pankades, sealhulgas üleöödeposiididelt.

Finantskuludena on arvestatud intressikulusid võetud laenudele. Sõlmitud laenulepingute intressid on seotud 6-kuu EURIBOR-iga, millele lisandub riskimarginaal. Eelarvestrateegias on arvestatud 0,3 %-ga, mis tagab kohustuste tasumise ka intressimäärade võimalikul tõusul.

8. Finantseerimistegevuse osa eelarvestrateegias

KOFS jagab finantseerimisosa kaheks:

- 1) kohustuste võtmine, mille all kajastatakse laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendi- ja faktooringukohustuste võtmine ning kohustuste võtmine teenuste kontsessioonikokkulepete alusel
- 2) kohustuste tasumine, mille all mõistetakse võetud laenude tagasimaksmist, emiteeritud võlakirjade lunastamist, kapitalirendi- ja faktooringukohustuste täitmist ning tagasimakseid teenuste kontsessioonikokkulepete alusel

Tapa vald on senini planeerinud vaid pikaajalisi investeringulaenusid ning kasutanud kapitalirenti. Viimase 10 aasta jooksul ei ole investeringulaenusid kasutatud 2014 ja 2015 eelarveaastal. Kavandatud investeringute elluviimine strateegiperioodil ei ole ilma täiendava finantseerimiseta siiski võimalik, seetõttu on nende katteks kavandatud täiendava investeerimislaenu hankimine. Täiendav laen on kavandatud kasutusele võtta kahe aasta jooksul ning tagastamisperiodiks 10 aastat. Täiendava kohustuse võtmine ei seaks ohtu ka netovõlakoormuse näitajat, mis jääb alla 40%i.

Finantseerimistegevuse osa on tabelis 9.

Tabel 9 Finantseerimistegevus

Tapa vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Finantseerimistegevus	-362 628	-357 496	143 836	145 864	-454 136	-454 136
Kohustuste võtmine (+)	0	0	500 000	500 000	0	0
Kohustuste tasumine (-)	-362 628	-357 496	-356 164	-354 136	-454 136	-454 136

Lisaks põhitegevuse tulemi lubatud väärtusele on KOFS-iga seatud ka piirmäär omavalitsuse netovõlakoormusele, mis arvestab lisaks võetud kohustustele ka likviidsete varade olemasolu. Netovõlakoormus ning selle arvutamiseks vajalikud komponendid on alltoodud tabelis.

Tabel 10 Netovõlakoormuse näitajad

Tapa vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	115 099	-472 220	-225	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	672 445	200 225	200 000	200 000	200 000	200 000
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	3 152 612	2 795 116	2 938 952	3 084 816	2 630 680	2 176 544
Netovõlakoormus (eurodes)	2 480 167	2 594 891	2 738 952	2 884 816	2 430 680	1 976 544
Netovõlakoormus (%)	33,7%	34,3%	36,4%	37,4%	30,7%	24,5%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	4 822 649	4 543 624	4 516 412	4 746 924	5 295 798	5 395 134
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	65,5%	60,0%	60,0%	61,5%	66,9%	66,9%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 342 482	1 948 732	1 777 460	1 862 108	2 865 118	3 418 590

Üheks oluliseks näitajaks tabelis 10 on likviidsete varade suunamata jäägi suurus aasta lõpuks, mis peab tagama aasta alguse vajalikud väljaminekud, seda eriti personalikulude osas. Vajaliku summa suuruseks on kavandatud eeloleval perioodil stabiilselt 200 000 eurot.

Netovõlakooormuse näitaja saavutas maksimumi eelmisel eelarveaastal, mis seoses laenude tagasimaksetega väheneb igaaastaselt.

Eraldi tabelina on lisatud Tapa valla kui kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvestrateegia koondtabel

Tabel 11 Tapa valla eelarvestrateegia koondtabel

Tapa vald	2014 täitmine	2015 eeldatav täitmine	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 368 177	7 572 706	7 527 354	7 720 827	7 920 754	8 065 629
Maksutulud	3 795 204	3 908 200	4 083 200	4 283 200	4 488 200	4 633 200
sh tulumaks	3 644 827	3 760 000	3 935 000	4 135 000	4 340 000	4 485 000
sh maamaks	150 118	148 000	148 000	148 000	148 000	148 000
sh muud maksutulud	259	200	200	200	200	200
Tulud kaupade ja teenuste müügist	493 375	504 183	457 450	457 450	457 450	457 450
Saadavad toetused tegevuskuludeks	3 015 114	3 087 744	2 961 504	2 954 977	2 949 904	2 949 779
sh tasandusfond	1 002 723	1 062 558	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
sh toetusfond	1 735 417	1 918 960	1 942 070	1 937 115	1 932 162	1 932 162
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	276 974	106 226	19 434	17 862	17 742	17 617
Muud tegevustulud	64 484	72 579	25 200	25 200	25 200	25 200
Põhitegevuse kulud kokku	6 564 402	7 042 344	6 800 849	6 929 673	7 038 121	7 166 440
Antavad toetused tegevuskuludeks	628 752	691 411	569 465	569 465	569 465	568 465
Muud tegevuskulud	5 935 650	6 350 933	6 231 384	6 360 208	6 468 656	6 597 975
sh personalikulud	3 764 508	4 068 003	4 170 147	4 295 541	4 416 189	4 566 008
sh majandamiskulud	2 170 545	2 261 750	2 040 737	2 044 167	2 031 967	2 011 467
sh muud kulud	597	21 180	20 500	20 500	20 500	20 500
Põhitegevuse tulem	803 775	530 362	726 505	791 154	882 633	899 189
Investeeringustegevus kokku	-326 048	-645 086	-870 566	-2 093 628	-428 497	-445 053
Põhivara müük (+)	35 376	68 100				
Põhivara soetus (-)	-494 201	-1 020 694	-904 296	-1 647 628	-1 144 867	-486 283
sh projektide omaosalus		-743 867	-904 296	-967 628	-464 867	-486 283
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	122 524	289 285	0	1 126 000	680 000	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-17 590	-12 458				
Tagasilaekuvad laenud (+)	70 900	72 900	72 900	72 900	72 900	72 900
Finantstulud (+)	10 782	11 487	8 560	7 560	6 560	5 560
Finantskulud (-)	-53 838	-53 706	-47 730	-49 850	-43 090	-37 230

Eelarve tulem	477 727	-114 724	-144 061	-145 864	454 136	454 136
Finantseerimistegevus	-362 628	-357 496	143 836	145 864	-454 136	-454 136
Kohustuste võtmine (+)	0	0	500 000	500 000	0	0
Kohustuste tasumine (-)	-362 628	-357 496	-356 164	-354 136	-454 136	-454 136
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	115 099	-472 220	-225	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	672 445	200 225	200 000	200 000	200 000	200 000
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	3 152 612	2 795 116	2 938 952	3 084 816	2 630 680	2 176 544
Netovõlakoormus (eurodes)	2 480 167	2 594 891	2 738 952	2 884 816	2 430 680	1 976 544
Netovõlakoormus (%)	33,7%	34,3%	36,4%	37,4%	30,7%	24,5%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	4 822 649	4 543 624	4 516 412	4 746 924	5 295 798	5 395 134
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	65,5%	60,0%	60,0%	61,5%	66,9%	66,9%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	2 342 482	1 948 732	1 777 460	1 862 108	2 865 118	3 418 590

9. Sõltuva üksuse OÜ Tapa Vesi eelarvestrateegia

KOFS defineerib mõiste sõltuv üksus järgmises tähenduses:

sõltuv üksus- raamatupidamise seaduse mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalik-õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt üksustelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust ja renditulu kohaliku omavalitsuse üksuselt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest. Eesmärgiks on jooksvate kulude kontrolli all hoidmisega tagada põhitegevustulem vähemalt 100 tuhat eurot ning omainvesteeringute maht ligi 100 tuhat eurot aastas (real on kajastatud ka laenu intressikulud ca 10 000 eurot aastas). Finantseerimistegevuse all kajastatakse Tapa vallale tagastuv soojatransside laen.

Sõltuva üksuse eelarvestrateegia on järgnevas tabelis

Tabel 12 OÜ Tapa Vesi eelarvestrateegia

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Tapa Vesi OÜ	täitmine	eeldatav täitmine	eelarve	eelarve	eelarve	eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	529 150	587 370	623 530	627 530	619 550	619 610
sh saadud tulud kohalikult omavalitsuselt	28 437	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Põhitegevuse kulud kokku (+)	390 402	441 297	449 950	443 406	467 658	488 708
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega	456	400	400	400	400	400
Põhitegevustulem	138 748	146 073	173 580	184 124	151 892	130 902

Investeeringistegevus kokku (+/-)	-75 129	-84 500	-110 000	-119 500	-87 000	-66 500
Eelarve tulem	63 619	61 573	63 580	64 624	64 892	64 402
Finantseerimistegevus (-/+)	-70 900	-72 900	-72 900	-72 900	-72 900	-72 900
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-15 242	-11 327	-9 320	-8 276	-8 008	-8 498
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	-7 961					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	120 031	108 704	99 384	91 108	83 100	74 602
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	656 100	583 200	510 300	437 400	364 500	291 600
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)	656 100	583 200	510 300	437 400	364 500	291 600
Netovõlakoormus (eurodes)	536 069	474 496	410 916	346 292	281 400	216 998
Netovõlakoormus (%)	101,3%	80,8%	65,9%	55,2%	45,4%	35,0%

Põhitegevuse tulud moodustuvad ettevõttel põhiliselt vee- ja kanalisatsiooniteenustest ning olid 2013 aastal 487 000 eurot. Ligi 32 000 eurot laekus soojatrasside rendist. Tulude kasvuna on ette nähtud täiendavaid vee- ja kanalisatsiooniteenuste täiendavaid tarbijaid paari lähima aasta jooksul. Pikemas perspektiivis väheneb renditulu Konkurentsiameti poolt kinnitatud arvestusmeetodika kohaselt seoses renditava vara amortisatsioonikulude vähenemisega. Põhitegevuse kulud koosnevad samadest komponentidest nagu vallal, personalikuludest ja majandamiskuludest.

Võlakohustuste alla on kantud alates 2012 aastast soojatrasside rekonstrueerimiseks eraldatud summa valla arvelt, mille tagastamine algas aastast 2014.

10. Tapa valla konsolideeritud eelarvestrateegia

Käesolevas osas on esitatud eelarvestrateegia konsolideeritult ning koondab eelmistes osades kavandatud finantsstrateegiad.

Tabel 13 Tapa valla konsolideeritud eelarvestrateegia

Tapa vald	2014 täitmise	2015 eeldatav täitmise	2016 eelarve	2017 eelarve	2018 eelarve	2019 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	7 868 434	8 129 676	8 120 484	8 317 957	8 509 904	8 654 839
Põhitegevuse kulud kokku	6 925 911	7 453 241	7 220 399	7 342 679	7 475 379	7 624 748
Põhitegevustulem	942 523	676 435	900 085	975 278	1 034 525	1 030 091
Investeeringistegevus kokku	-472 077	-802 486	-1 053 466	-1 129 418	-588 397	-584 453
Eelarve tulem	470 446	-126 051	-153 381	-154 140	446 128	445 638
Finantseerimistegevus	-362 628	-357 496	143 836	145 864	-454 136	-454 136
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	99 857	-483 547	-9 545	-8 276	-8 008	-8 498
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	-7 961	0	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	792 476	308 929	299 384	291 108	283 100	274 602

Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	3 152 612	2 795 116	2 938 952	3 084 816	2 630 680	2 176 544
Netovõlakoormus (eurodes)	2 360 136	2 486 187	2 639 568	2 793 708	2 347 580	1 901 942
Netovõlakoormus (%)	30,0%	30,6%	32,5%	33,6%	27,6%	22,0%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	5 655 137	4 877 806	5 400 510	5 851 668	6 207 150	6 180 546
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	71,9%	60,0%	66,5%	70,3%	72,9%	71,4%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	3 295 001	2 391 618	2 760 942	3 057 960	3 859 570	4 278 604

11. Kokkuvõte

Tapa valla eelarvestrateegia koostamisel on arvestatud kehtiva Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega ning kehtivate toetuste arvutamise ja jaotamise meetodikatega. Valla siseselt on arvestatud senise haridusasutuste võrguga.

Eelarvestrateegia on arvestanud arengukavas ettenähtud tegevuste jätkamist. Investeeringute osas on arvestatud finantsiliste võimalustega.

Eelarvestrateegia ajakohastamine toimub iga-aastaselt. Eelarvestrateegia tabelis jooksvale eelarveaastale järgneva aasta näitajad on ühtlasi aluseks sama aasta eelarve näitajatele, mis esitatakse Tapa valla põhimäärusega ette nähtud korras ja tähtaegadel.